

GHID DE PREVENIRE ȘI COMBATERE **A ABANDONULUI ȘCOLAR**

**PROIECT ERASMUS+ „COPII MOTIVAȚI ÎNTR-O ȘCOALĂ
EUROPEANĂ”**

NR. 2018-1-RO01-KA101-048361

03.09.2018 - 02.11.2019

Coordonator :

Prof. Militaru Nicoleta Gabriela

Autori :

Prof. ing. dr. Barbu Gheorghe

Prof. Boboșca Crina Maria

Prof. Călina Iulia Lavinia

Prof. Dragomir Denisa Gabriela

Prof. Moșoiu Roxana Mihaela

Prof. Răduți Cristian

Cuprins :

1. Cauze și efecte ale abandonului școlar
2. Rolul educației în formarea personalității tinerilor
3. Rolul educației pentru carieră
4. Măsuri pentru prevenirea abandonului școlar

1. CAUZE ȘI EFECTE ALE ABANDONULUI ȘCOLAR

O educație autentică și funcțională se sedimentează în familie, apoi are continuitate în grădiniță și școală prin intermediul corpului profesoral, care prin simpla sa existență reprezintă puterea exemplului.

Abandonul școlar reprezintă părăsirea sistemului de învățământ și ale oricăror raporturi cu școala, înainte de obținerea unei calificări profesionale. Cei care abandonează sunt cei care au lipsit mult sau au tulburări comportamentale pentru care au fost pedepsiți în prealabil, conform Regulamentului de Ordine Interioară al fiecărei școli. Părăsirea școlii este cu atât mai problematică atunci când se produce la clasele terminale, deoarece atât ofertantul, respectiv sistemul de învățământ, cât și beneficiarul, elevul, au cheltuit destule resurse ca să se ajungă într-un punct în care eforturile financiare și spirituale ale ambelor părți nu s-au concretizat. Din păcate, școala a început să nu mai fie percepută drept stâlpul de bază al societății în anumite ierarhii, fiind considerată drept pierdere de timp care nu asigură un viitor, preferându-se câștigul material imediat. Și toate acestea pleacă, după cum am mai precizat anterior, de acasă, din familie, formându-se astfel un cerc vicios.

Cauzele părăsirii timpurii a școlii

În România, Ministerul Educației utilizează două definiții ale abandonului școlar. Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Invățământ Preuniversitar (ROFUIP) prezentat de Ministerul Educației precizează că „elevul care nu frecventează cursurile de zi ale unei clase din învățământul obligatoriu, depășind cu mai mult de doi ani vârsta clasei respective, se află în situația de abandon școlar.” Cea de-a doua definiție utilizată de Ministerul Educației și Institutul Național de Statistică este rata abandonului școlar calculată ca diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar și exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Cauzele abandonului școlar sunt diverse și nenumărate, originea acestora putând fi economică sau socială. Vorbim concret despre inadaptarea elevului la activitatea de învățare realizată în mediul școlar, dar și de inadaptarea școlii la factorii interni : biologici, psihologici și externi: economici, culturali.

Părăsirea timpurie a școlii este rezultatul unui cocktail de cauze interne precum imaturitatea școlară, instabilitatea afectivă, tulburări de comportament etc. și externe (de natură economică: situația precară a familiei, lipsa hainelor și încălțăminteii, condițiile de locuit, dezbinarea familiei, lipsa ajutorului la învățătură).

Cauze concrete:

- Dificultățile materiale ale familiei, mai ales în cazul familiilor numeroase, dezorganizate, lipsite de resurse, care au probleme în a asigura îmbrăcămintea adecvată tuturor copiilor și resimt uneori nevoia de forță de muncă (fie pe câmp, fie în gospodărie). Dezorganizarea familiei atrage după sine dificultăți materiale. Factori precum alcoolismul, divorțul sau violența în familie sunt semne ce reprezintă un decizia de abandon. De asemenea, alți factori reprezentanți pot fi și climatul familial excesiv de permisiv, sau lipsa de autoritate a părinților, atitudinea despotică sau, din contra, indiferentă a celor care ar trebui să ofere un șablon comportamental perfect pentru integrarea lină în societate și viață.

- Modelul educațional oferit de părinți și frați. Cel mai adesea, elevii care ajung să nu își dorească studiul provin din familii în care părinții au maxim opt clase. Există, desigur, și excepții. Modelul educațional oferit de frați are o mult mai mare influență. Familiile în care există frați mai mari ce au renunțat devreme la școală au tendința să reproducă modelul și în cazul fraților mai mici.

- Intrarea pe piața muncii. Chiar dacă vorbim de joburi temporare, cum ar fi lucrul cu ziua ori de week-end, sau dacă ajungem la extreme și pomenim de cerșetorie sau prostituție, activități aflate la limita legii, acestea reprezintă factori de risc care duc, de regula, la părăsirea școlii în defavoarea acestor activități generatoare de câștig imediat.

- Anturajul de calitate îndoielnică care are influență în cazul elevilor cu un psihic slab, traumatizat sau care doresc să evadeze din tiparele modelului familial impus. Anturajul este un factor negativ care poate să determine elevul să consume alcool, să fumeze, să lipsească de la școală, să își însușească obiecte necuvenite furând.

- Factorii de natură educațională: refuzul respectării normelor și regulilor școlare, motivație scăzută în raport cu școala, greșelile cadrelor didactice (de gestionare a unor

conflicte, de atitudine și relaționare, de competență sau autoritate), integrarea nesatisfăcătoare în colectivul clasei, calitatea relațiilor cu profesorii sau colegii.

- Fenomenul de abandon școlar este destul de frecvent și răspândit în cazul populației de etnie romă, deoarece este legată de tradiții, obiceiuri respectate cu sfințenie, fără a se ține cont de privarea de educație și efectele pe care le poate avea acest lucru. Aceștia încurajează mariajul timpuriu, lucru care este regăsit și în multe din zonele rurale și împiedică continuarea educației. Desigur, mergând în această direcție, apariția unui copil este un impediment clar pentru continuarea educației. Sau, din contra, gândind pozitiv, poate reprezenta un factor determinant în a îți dori mai mult pentru el.

- Apartenența la un mediu vulnerabil social unde acasă condiții defavorabile spijinirii parcursului școlar.

- Plecarea de acasă a părinților duce la abandon școlar, deoarece copiii sunt nesupravegheați sau necorespunzător supravegheați.

ELEVII

- nu le place școala, nu îi atrage și/sau motivează- au probleme de disciplină, comportament

- prietenii i-au părăsit sau îi evită, au încrederea și stima de sine scăzută

- au un grad scăzut de implicare.

FAMILIA

- Capacitatea financiară redusă, scăzută, inexistentă sau inefficientă

- Viața de familie defectuoasă

- Lipsa de implicare a părinților, handicapul de a nu cunoaște limba română sau de a nu fi limba lor maternă

- Așteptări diminuate ale părinților sau ineficiențe sau abuz din partea lor

COMUNITATEA

- Existența unor zone unde activitatea infracțională este crescută și greu de ținut sub control
- Lipsa suportului comunitar pentru școală
- Inexistența unei bune colaborări în ambele sensuri, de tip rețea școală-comunitate
- Lipsa serviciilor comunitare de suport.

Efectele părăsirii timpurii a școlii

Abandonul școlar precoce este problematic atât pentru individul în sine, ca entitate, cât și pentru întreaga societate din care acesta face parte. Exact ca la jocul de domino, atunci când o piesă cade, declanșează o serie de reacții în lanț.

Efectele au urmări grave nu numai pentru tinerii în cauză, cât și pentru cheltuielile de învățământ deja investite în persoanele respective cu scopul de a ajunge la o finalitate prosperă pentru toată lumea, respectiv inserarea cu succes pe piața muncii și transformarea fiecărei entități într-o parte funcțională a unei societăți coerente. Asta ca să nu mai vorbim despre capacitatea de integrare în sistemele competiționale europene și mondiale.

Există tineri care termină școala înaintea de a finaliza învățământul obligatoriu, sau persoane care au finalizat învățământul obligatoriu dar nu au obținut și o calificare pentru a putea continua. Aceștia nu vor avea calificarea profesională necesară integrării în societate și pot reprezenta cu succes viitorii șomeri.

Efectele pe termen lung ale abandonului școlar se reflectă, după cum spuneam și mai devreme, asupra dezvoltării sociale și creșterii economice. Pentru a putea avansa economic, baza stă în forța de muncă calificată, iar abandonul școlar reprezintă un eșec al integrării sociale al individului. Odată cu creșterea nivelului de calificare a persoanei scade probabilitatea de a rămâne fără loc de muncă.

Daca aceasta este realitatea de azi, care este perspectiva de mâine?

Pentru persoanele care au abandonat învățătura există o serie de programe de revenire în sistemul educațional pentru terminarea studiilor. Unul dintre acestea este învățământul cu frecvență redusă. O altă posibilitate ar fi învățământul seral sau învățământul deschis la distanță. O alta variantă pentru cei fără loc de muncă este participarea la diferite cursuri de formare profesională, unde înscrierile au crescut semnificativ

Sociologii cred ca părăsirea școlii reprezintă o problemă socială din care derivă are un set de urmări cu consecințe de durată. Este demonstrat cu ajutorul diferitelor seturi de cercetări că cei care abandonează școala școala nu au șanse nici să ajungă să aibă un venit pe piața muncii, dar nici șanse să fie integrați. Cei care au renunțat la carte sunt într-o mai mare măsură dependenți de programele de ajutor decât restul populației.

Un elev care alege să părăsească sistemul educațional va ajunge, într-un termen relativ scurt, să suporte efectele usturătoare ale deciziei sale. Puterea de cumpărare redusă și stilul de viață extrem de calculat care însoțesc în mod inevitabil veniturile minime sau aproape inexistente aduc cu ele stres, dezamăgiri și frustrări mai mult decât își pot imagina la o primă vedere majoritatea adolescenților.

Delincvența juvenilă este o altă consecință a fenomenului de abandon școlar și reprezintă un totalitatea comportamentelor care încalcă norma juridică și aparțin minorilor.

Pe scurt: o ridicare alarmantă a numărului de muncitori necalificați, presiuni mari pe sistemul de protecție socială care susține persoanele neintegrate/neșcolarizate, rata delincvenței, exploatarea minorilor, implicat munca la negru sunt doar câteva dintre consecințele directe ale fenomenului de abandon al sistemului educațional de către elevi, iar acest lucru nu face decât să scadă potențialele șanse de succes ale companiilor locale și să îi sperie, îndepărtându-i pe investitorii străini.

Bugetul de stat este prima victimă afectată frontal de fenomenul de potențială părăsire în masă a sistemului de învățământ. Impactul direct este extrem de concret: o persoană care a absolvit doar câteva clase are cele mai mari șanse să devină asistată social sau să alunece pe panta delincvenței juvenile decât un absolvent de liceu sau de școală profesională.

Din păcate, se observă tendința absolvenților de 12 clase, care nu au promovat bacalaureat, să încerce să acceseze pe loc ajutoarele oferit de stat din simplul motiv că este mult mai ușor și reprezintă un câștig achiziționat fără niciun efort.

Fiecare individ care apelează la banii statului (ajutor social/de șoma scade de la buget câteva sute de euro pe an.

Dar bugetul are de suferit și indirect: un individ fără calificare nu va obține deloc venituri sau va obține venituri mici, așadar și impozitele încasate de pe urma lui vor fi diminuate.

Automat, și cheltuielile sale nu vor fi la un nivel înalt, ca atare rezultă că contribuțiile unei astfel de persoane nu au cum să influențeze pozitiv economia.

De câțiva ani, statul oferă și o serie de programe sociale pentru menținerea elevilor în unitățile de învățământ. Câteva dintre acestea sunt: programul „Euro 200” care ajută la cumpărarea calculatoare personale, diferitele tipuri de burse, rechizite școlare, decontarea cheltuielilor de transport pentru elevii din mediu rural etc, programul „Bani de liceu.

2. ROLUL EDUCAȚIEI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII TINERILOR

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au fost însoțiți de educație, importanța acesteia sporind cu fiecare generație. Educația reprezintă fundamentul vieții oricărui om cu ajutorul căreia s-au putut dezvolta gândirea, stilul de viață, percepția despre lume, conservarea valorilor sociale, dar și spirituale. Educația transformă, influențează și dezvoltă, silește personalitatea umană, putând astfel să influențeze modul în care oamenii ne privesc: atât în mod pozitiv cât și în mod negativ de mediul în care locuiește, de anturaj și de alți factori externi.

Educația își are originea în mediile de dezvoltare ale individului și în percepțiile sale despre lume, deoarece acestea îl vor însoți de-a lungul existenței sale. Educația ne însoțește pe tot parcursul vieții. Pentru ca un individ să aibă șansa de a primi o educație normală și corectă trebuie să crească într-o familie care să-i ofere modele demne de urmat, părinți care să se implice în activitatea de la școală, să-l susțină și să-l încurajeze pe copil.

Fără educație nu putem să ne integrăm în societatea actuală, care este într-o continuă schimbare. Nevoia de adaptare este atât de puternică încât ne împinge către toate mijloacele posibile prin care se poate produce educația, atât la nivel micro (familia, școala, biserica), cât și la nivel macro (societatea).

Personalitatea fiecărui individ este dezvoltată de către educație, iar odată cu aceasta și latura spirituală, dar și psihologică.

Rolul cel mai important în educația fiecărui individ, alături de școală îl are familia. De aici pornește tot: percepția asupra vieții, stilul de viață, credința, cât și moralitatea și conduita. Astfel, mediul în care copilul va crește se va răsfrânge în mod iminent asupra dezvoltării sale psihice.

Primii educatori cu ajutorul cărora se realizează educația sunt părinții. Importanța acestei educații, ca și cea a școlii, se răsfrânge asupra tuturor laturilor personalității copilului, în

funcție de particularitățile de vârstă, dar de cele individuale ale acestuia. Nevoile copilului cresc pe măsură ce copilul se dezvoltă. Dezvoltarea personalității unui om începe în momentul în care persoana în cauză este capabilă de a putea face alegeri, pentru că un om care știe să meargă într-o direcție știe și de ce a ales să meargă în acea direcție, asta e educația, atunci când știi de ce faci un lucru și știi cum să faci un lucru.

Educația permite ființei umane să-și dezvolte capacitățile fizice și intelectuale, sentimentele și atitudinile morale și estetice, în scopul responsabilizării și integrării sociale optime ca cetățean.

De când copilul începe școala și până la finalizarea acesteia, trebuie menținută o relație strânsă cu părinții în ceea ce privește dezvoltarea lui către viața de adult.

Nu numai copilul, cât și părinții trec prin diferite etape care îi supun la felurite încercări de ordin psihic, de aceea este benefică antrenarea părinților în munca educativă a școlii.

Alături de familie, școala joacă un rol foarte important în procesul educației, dar și a dezvoltării personalității. Profesorul trebuie să cunoască bine condițiile vieții de familie unde trăiește copilul. Acest lucru se realizează prin vizitarea familiei, pentru cunoașterea condițiilor de viață, activitatea și odihna. Relația dintre părinți și copii, precum și climatul familial, în general, reprezintă motive temeinice în ceea ce privește dezvoltarea fizică și psihică normală a copilului.

Școala nu îl poate învăța pe individ totul, iar educația nu se bazează numai pe școală, chiar dacă mulți o atribuie strict școlii. Părinții au obligația de a se asigura că există condițiile necesare pentru o educație pozitivă atât la școală, prin implicarea lor în activitățile elevilor, cât și acasă, unde copilul se simte protejat.

Părinții care se implică în activitatea școlară experimentează ocazii variate de a contribui la educația copiilor și devin ei înșiși motivați să-și continue educația.

Participarea lor în cadrul activităților educaționale din școală este un prilej pentru adulți de a-și împărtăși abilitățile și interesele, ceea ce contribuie la crearea unei relații pozitive cu propriii copii și cu școala, precum și la dezvoltarea conștiinței proprii, a valorii și a încrederii în sine, iar pe de altă parte implicarea alături de ceilalți părinți din comunitate creează oportunități și rețele de implicare sporite, sedimentează relațiile sociale și poate crește

sentimentul de control asupra mediului de viață. Școlile pot beneficia de suportul moral, informațional și economic al familiilor și comunității.

Comunitatea oferă o largă varietate de resurse importante de care școlile și familiile se pot folosi mai ușor pentru binele copiilor. De asemenea, participarea comunității la luarea de decizii poate îmbrăca următoarele forme: stabilirea priorităților, planificarea și executarea programelor, participarea la împărțirea beneficiilor din cadrul instituției, participarea la monitorizarea și evaluarea proiectelor.

S-a demonstrat că în școlile unde există și se implică comunitatea, ea devine o bogată sursă de materie primă care poate fi folosită pentru a face procesul de predare-învățare mai legat de realitate și mai profund. De asemenea, comunitățile oferă mediul și contextul care poate întări valorile, cultura și învățarea în școală. Când aceste prime două instituții (familia și școala) formează o echipă, școala devine o adevărată forță în societate, prin promovarea unei dezvoltări integrale și continue a copiilor.

Pentru a se ajunge la aceasta, școlile “trebuie să devină mai sensibile, responsabile, centrate pe copil și să se afle în strânsă legătură cu comunitatea și familia” .

Educația nu se termină odată cu finalizarea studiilor ci acoperă întreaga existență a individului;

Educația unifică toate etapele educației: educația preșcolară, educația primară, educația secundară, educația liceală, educația universitară, educația postuniversitară;

Scopul final al educației este să sporească calitatea vieții.

Cadrele didactice ar trebui să știe cum să valorifice diversele experiențe de învățare ale elevilor, să găsească căi, metode de a-și valorifica propriile experiențe de învățare. Deoarece elevii se simt valorizați, capătă încredere în ei, învață să comunice cu ceilalți, au șansa de a învăța în mod autentic și profund, despre o temă și de a-și clarifica propriile valori și atitudini față de cunoaștere, interiorizează un continuum între ceea ce învață la școală și ceea ce învață în alte contexte, nonformale sau informale.

Educația stă la baza tuturor proceselor care ne conduc către statutul de om civilizată, de ființă ce aparține unei comunități, dezvoltându-ne totodată și latura spirituală.

Nu toți au acces la același nivel de educație. Nu toate informațiile pe care le receptăm din mediul exterior ne dezvoltă pozitiv gândirea și comportamentul. Există foarte mulți furnizori de educație: școala, biserica, societatea, mass-media, familia. Educația există în toate domeniile vieții de zi cu zi, chiar și printre oamenii cu care trăim și de la care avem ceva de învățat.

Nu am fi ceea ce suntem astăzi dacă mediul în care am trăit și ne-am dezvoltat de-a lungul vieții, din copilărie și până la maturitate, nu ar fi fost benefic, iar între componentele lui nu ar fi existat un echilibru care să ne definească personalitatea.

3. ROLUL EDUCAȚIEI PENTRU CARIERĂ

Dacă a orienta înseamnă a educa atunci nu poți educa atitudini, interese, trăsături de caracter dacă nu orientezi pe fiecare om în direcția semnalată de trăsătura specifică a personalității sale. Și aceasta este esența orientării în carieră. Cariera reprezintă totalitatea profesiilor, meseriilor, ocupațiilor, rolurilor sociale, familiale, funcțiilor, experiențelor de muncă, timpul liber, hobby-urile – este viața însăși. Toate evenimentele care ni se întâmplă, de la naștere și până la sfârșitul vieții, ne afectează viața/cariera. De aceea, este esențial ca orientarea în carieră să aibă loc încă din școală și să se axeze pe cunoștințe teoretice temeinice și pe dezvoltarea emoțională a tinerilor.

Educația pentru carieră este un punct de sprijin esențial în dezvoltarea și evoluția profesională, în special în lumina evoluției macroeconomice și sociale din ultimele decenii. Rapiditatea cu care se mișcă șucurile obligă la o adaptare rapidă la situații profesionale tot mai diverse și mai provocatoare. S-a ajuns ca, în prezent, să fie necesar ca fiecare persoană activă profesional trebuie să aibă nevoie de mai multe specializări pentru a face față instabilității, dar și competitivității de pe piața muncii.

Specializarea, obținută în urma studiilor obligatorii, de bază sau facultative, poate fi completată prin cursuri de specializare sau perfecționare și de calificare. Important este, deci, ca această specializare să aibă loc, ca tinerii să fie conștienți că numai așa pot avea un viitor stabil într-o lume încercată de instabilități.

În ultima vreme, tinerii par să înțeleagă mai mult nevoia specializării de orice fel și în orice domeniu drept cheie a viitorului lor profesional. Cu toate acestea, există încă o altă categorie de persoane reticente la acest proces de formare, și anume cele care îi neagă beneficiile, susținând că formarea de bază este suficientă, iar performanțele se ating doar prin experiența proprie a diverselor sarcini de muncă sau specializarea la locul de muncă.

Din această ultimă categorie fac parte, de obicei, și persoanele care nu știu ce doresc să facă după încheierea studiilor. Și dacă acest lucru este firesc la 14-16 ani, devine îngrijorător la vârsta de 18 ani sau când tânărul încheie un ciclu de specializare. De aceea, tinerii trebuie să aibă acces la consiliere în carieră astfel încât să înțeleagă:

1. Că educația îi ajută să poată fi în situația de a alege o carieră
2. Că fiecare tânăr are abilități profesionale spre un anumit domeniu să că acestea pot fi orientate în scop pozitiv.

De asemenea, tinerii trebuie să știe că profesia poate fi privită și sub aspect economic, sociologic sau psihologic:

- din punct de vedere economic, cariera reprezintă o succesiune de poziții profesionale ocupate de o persoană, ca rezultat al pregătirii și meritelor profesionale.
- din punct de vedere sociologic, cariera oglindește un șir de roluri jucate de o persoană în viața socio-economică.
- din punct de vedere psihologic, alegerea carierei este influențată de aptitudinile, interesele, valorile, trebuințele, experiența anterioară și aspirațiile unei persoane.

Un program de consiliere în carieră eficient are în vedere toate aceste trei aspect și se bazează, în general, pe abordarea individualizată a fiecărui beneficiar, dar și pe utilizarea unor principii, metode și instrumente adecvate. Există desigur și opțiunea consilierii de grup, realizată împreună cu alți tineri. Aceasta urmărește abordarea unor teme de interes comun pentru toți cei prezenți.

Etapele consilierii în carieră

Un program de consiliere în carieră presupune parcurgerea mai multor etape:

- evaluarea vocațională (pe seama analizei abilităților, intereselor, valorilor, personalității persoanei);
- trecerea în revistă a opțiunilor de carieră (subliniind oportunitățile existente pe piața muncii);
- fixarea obiectivelor de carieră (prin achizițiile de autocunoaștere din primele două etape);
- trasarea unui plan de acțiune în vederea atingerii acestor obiective.

Este vorba și despre planificarea carierei, privită ca un proces prin care un tânăr își conturează un traseu profesional, găsind scopuri și interese care îi pot aduce mulțumire. Tinerii ar trebui, de asemenea, să fie conștientizați că traseul profesional este unul ajustabil, că niciun loc de muncă nu trebuie să fie etern și că ei pot și trebuie să -și updateze permanent cunoștințele pentru a fi oricând competitive pe piața muncii. Oferta educațională/ocupațională în continuă schimbare solicită acest gen de flexibilitate din partea tinerilor, iar consilierea carierei îi poate face pe tineri mai conștienți de asta.

Dezvoltarea capacităților de management al carierei trebuie demarată în copilărie, continuată în adolescență, tinerețe, dar și în perioada adultă, pe tot parcursul vieții profesionale.

Pentru tinerii care caută un drum în carieră există programe ce se bazează pe o abordare psihologică, concentrându-se pe identificarea domeniilor și a tipurilor de activități potrivite pentru persoana respectivă, beneficiind, uneori, și de implicarea unor persoane cu experiență în domeniile vizate.

Consultantul în carieră poate oferi sprijin dacă:

- vrei să-ți cunoști potențialul, aptitudinile și trăsăturile definitorii
- dorești să îți amplifici abilitățile, să înveți cum să relaționezi mai bine sau cum să îți organizezi timpul
- ești în căutarea unui loc de muncă
- te pregătești pentru un interviu de angajare sau scrii la documentele necesare angajării (CV, scrisoare de intenție, scrisoare de mulțumire)
- nu știi ce profesie ți se potrivește cel mai bine
- vrei să știi către ce instituție de învățământ te poți orienta după finalizarea ciclului educațional în care te afli
- te interesează să știi mai multe despre o anumită profesie, instituție sau piața muncii
- vrei să înveți cum să te descurci cu deadline-urile

De asemenea, activitățile de orientare trebuie să aibă în vedere educarea tinerilor în cinci domenii de competență: cunoștințe despre sine; informații ocupaționale; luarea deciziei; planificarea; rezolvarea de probleme.

Consilierea vocațională trebuie centrată pe nevoile elevului. Ea va încuraja atitudinea activă a elevului prin:

- promovarea principiului „Ajută-te singur”;
- promovarea sistemului de autoevaluare;
- urmărirea progreselor înregistrate la nivelul elevului.

Există totuși și alte soluții complementare consilierii în carieră prin care tinerii se pot pune la curent cu oferta locurilor de muncă, stiluri de angajare, interviuri etc. Acestea sunt:

- Reviste de orientare profesională;
- Presă: ziare, reviste cu oferte de angajare;
- Agenții private de recrutare și de plasament a resurselor umane
- Agenții de ocupare și formare profesională (centre de consiliere privind cariera pentru șomerii);
- Internet;
- Târguri de locuri de muncă.

Indiferent care este calea urmată (consiliere asistată sau consiliere de tip autodidact), un rol important în găsirea unui traseu profesional îl are autoevaluarea obiectivă care presupune:

1. elevul își cunoaște potențialul profesional și ce poate face cu acesta pentru a obține maximum de avantaje materiale.
2. poate vorbi 10 minute despre ceea ce știe sau îi place să facă.
3. poate explica de ce îl interesează anumite lucruri.

4. știe să exemplifice câteva inițiative pe care le-a avut în domeniul său de interes.

Pe de altă parte, evaluarea, de orice fel, are următoarele beneficii esențiale:

1. realizarea unei analize SWOT obiective;

2. stabilirea scalei de valori personale;

4. identificarea rolului pe care-l au valorile după care ne conducem viața;

5. stabilirea intereselor și obiectivelor carierei

6. identificarea potențialului de dezvoltare;

4. MĂSURI PENTRU PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Condițiile-cheie pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii pot fi sintetizate pe cinci domenii strict interconectate unul cu celălalt:

1. Management școlar
2. Suport pentru elevi
3. Profesori
4. Familia
5. Implicarea părților interesate

1. MANAGEMENTUL ȘCOLAR

Competența și eficiența conducerii școlare ajută la crearea unui mediu educațional de cooperare care implică întreaga școală și la care se adaugă și legătura cu comunitatea locală.

Managerii de școli sunt cei care încurajează inițiativa profesorilor în identificarea și gestionarea cazurilor de risc de abandon școlar. În plus, managerii fixează drept obiective principale ale managementului instituțional prevenirea și combaterea absenteismului și a abandonului școlar. În acest fel, se asigură o gândire unitară și eficientă la nivelul întregii unități școlare.

2. SUPORT PENTRU ELEVII

Elevii trebuie sprijiniți. Este vorba inclusiv de sprijin emoțional și psihologic pentru abordarea problemelor (stres, depresie, tulburări post-traumatice) și comportamentelor de risc. De aceea, în fiecare școală care se confruntă cu fenomenul abandonului școlar ar trebui să existe:

- **-Mecanisme de detectare precoce a riscului de abandon școlar:** Semnalele timpurii de părăsire a școlii, inclusiv absenteismul școlar și comportamentul

inadecvat, trebuie detectate rapid . Printre aceste semne se numără: lipsa atenției, dezinteresul, rămânerea în urmă etc.

- **-Identificare rapidă a dificultăților de învățare:** Beneficiind de sprijin pentru recuperarea materiei pierdute din diferite motive sau pentru a ține pasul cu parcurgerea programei la clasa, elevii pot ajunge „egali,, cu colegii lor, fapt ce ar înlătura sentimentul de frustrare și izolare. Elaborarea unui plan de sprijin individual, convenit cu elevul și familia sa, stabilind obiective clare și realizabile, poate fi foarte utilă.
- **-Participare activă a elevilor la viața școlară:** Elevii trebuie să se simtă parte a școlii la fel cum se simt parte a familiei lor. Responsabilizarea de acest gen determină creșterea atașamentului față de școală și față de toate activitățile derulate aici. Acest lucru se poate realiza prin implicarea în diverse activități extrascolare și proiecte europene unde copiii să lucreze împreună, să se împrietenească și să învețe să promoveze școala ca pe un rezultat la muncii lor.
- **-Învățarea interactivă și nonformală** este esențială pentru creșterea interesului elevilor față de școală. Deși poate să pară superficială sau ieșită din contextul programei școlare, învățarea nonformală este cea care îi ajută pe elevi să se simtă valoroși chiar și atunci când au curențe educaționale, îi responsabilizează prin joc, îi face „să crească” fără să simtă presiunea maturizării.

-Educație și îndrumare în carieră. Copiii nu știu întotdeauna ce vor și, de aceea, au nevoie de ghidaj specializat. Cunoscându-le abilitățile, posibilitățile intelectuale, profesorii, diriginții, consilierii și familia pot lucra la îndrumarea acestora spre o anumită meserie ceea ce nu face decât să-i motiveze pe copii.

3. PROFESORI

Motivarea cadrelor didactice este cel puțin la fel de importantă ca motivarea elevilor. De aceea, aceștia au nevoie de:

- **Management eficient.** Așa cum elevii au nevoie de o ghidare din partea profesorilor, la fel și profesorii au nevoie de ghidaj din partea conducerii școlii și a inspectoratelor școlare/ a ministerului. Este totuși vorba de un mentorat eficient și bidirecțional (în sensul că profesorii trebuie înțeleși, în măsura în care și ei trebuie să înțeleagă).

Conducerea școlii trebuie să înlesnească comunicarea profesorilor cu familiile elevilor și să se situeze pe poziția de mediator.

- **Învățare de la egal la egal.** Instruirea în școli pentru a dezvolta și promova o cultură a învățării peer-to-peer (în rândul profesorilor, dar și al elevilor) și observarea de la egal la egal.
- **Cursuri de formare, inclusiv prin proiecte europene.** Lumea se schimbă permanent și în același timp cu ea și abordarea actului didactic care trebuie să se modernizeze permanent.
- **Teambuliding.** Profesorii au nevoie de timp liber, dar și de timp de calitate împreună în care să pună cap la cap strategii, să vină cu idei de parteneriate pe termen scurt, mediu și lung, „să sclipească”.

4. FAMILIA

- **-Implicarea părinților.** Un părinte implicat înseamnă, de cele mai multe ori, un copil implicat. Deși deseori pasivi, prea ocupați, părinții trebuie implicați în viața școlii.
- **-Educația ca responsabilitate partajată:** Familia trebuie să știe că responsabilitatea educației se împarte între părinți și școală și că, între cele două, trebuie să existe comunicare și cooperare.
- **-Participarea la luarea deciziilor școlare și la viața școlară.** Fie că este vorba de întâlniri cu părinții sau doar de un apel telefonic, părinții trebuie să știe și să participe la viața școlii. Este mai dificil să te desparți de un mediu cu care nu ai nimic în comun decât de unul unde ai pus suflet și unde, implicarea ta, a dat roade.
- **- Educația părinților.** De multe ori, decizia copiilor de a părăsi școala se datorează lipsei de interes din partea familiei care, la rândul ei, este formată din membri fără studii. Or, într-o școală care poate să ofere o paletă largă de posibilități de educație, se poate realiza și educația părinților în paralel cu cea a elevilor.

5. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Școala nu este numai despre elevi, profesori și părinții. Școala este și despre toți ceilalți agenți ai vieții socio-economice care se pot implica pentru a face activitatea educațională mai interesantă și mai motivantă pentru tineri. **Lucrătorii sociali, serviciile și**

organizațiile de tineret, lucrătorii de asistență socială, psihologii, asistentele medicale și alți terapeuți, servicii de protecție a copilului, specialiști, polițiști, sindicate, afaceri, mediatori interculturali, asociații ale migranților, ONG-uri și alte organizații comunitare din mediul sportiv etc. Cooperarea cu acești parteneri poate contribui la vitalizarea și diversificarea actului educațional, la motivarea tinerilor și, în final, la atractivitatea educației pentru tineri care este obiectivul final în lupta pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar.

Ce înseamnă să fii profesor

Există nenumărate situații în care, din la fel de nenumărate motive, nu doar elevii sunt nepăsători față de școală, ci și profesorii. De cele mai multe ori, motivele sunt absolut obiective: familia, sănătatea personală, extenuarea, lipsa motivației etc. Cu toate acestea, examenul de titularizare nu este doar un interviu pentru un loc de muncă, ci și un angajament de responsabilitate pe termen lung. Un angajament care face din profesori niște actori educaționali, sintagmă în care termenul „actor” poate avea mai multe înțelesuri, inclusiv acela că, ajuns în fața clasei, profesorul joacă un rol. Deseori este dificil și frustrant, dar este una dintre acele situații în care nu îți poți cere celuilalt să fie într-un fel dacă nu îți arăți cum sau dacă nu începi, mai întâi, tu să fii.

Rolul de profesor pe scena clasei

Pentru ca interpretarea rolului de profesor să aibă succes trebuie respectate câteva condiții esențiale:

1. **Să îți placă** să fii acest gen de actor, adică să știi că oricât de supărat ai pleca acasă de la școală, până mâine o să îți treacă pentru că nu te vezi făcând altceva.
2. **Să fii pregătit.** Nimeni nu este atotștiutor, dar copiii cred, de multe ori, că profesorii sunt enciclopedii ambulante. Și asta îi angajează să încerce să fie. De aceea, viața de

profesor este o învățare continuă. Momentul în care încetezi să te pregătești este momentul în care încetezi să fii profesor.

3. **Să nu ai orgolii.** Nimeni nu trebuie să știe mai bine ca un profesor ce înseamnă „să lase de la el”. În rol trebuie să pară că nu faci concesii, să ești riguros și flexibil, dar undeva, în sinea sa, orice profesor trebuie să admită că dacă Brâncuși s-ar fi supărat pe piatră, nu am mai fi avut niciodată Poarta Sărutului.
4. **Să fii creativ.** Copiii au nevoie de modele și, de obicei, modelele sunt persoane imprevizibile, impresionante, copleșitoare. Pentru a fi un astfel de om, trebuie să ai curajul de a ieși din tipare.
5. **Să fii serios.** Aparent, nebunia și seriozitatea se exclud una pe cealaltă, dar, în realitate, nu este așa. Să fii serios înseamnă să ai un plan, să te ții de cuvânt, să te ții de treabă, să depui efort. Să se simtă că vrei.

Bibliografie:

1. Băban, Adriana, 2001, Consiliere educațională, Editura Ardealul, Cluj Napoca;
2. Holban, Ion, 1973, Orientarea școlară, Editura Junimea, Iași;
3. Jigău, Mircea, 2001, Consilierea carierei, Editura Sigma, București;
4. Plosca, Marin, 2001, Consiliere privind cariera, aplicații în școală, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
5. Tomșa, Gheorghe, 1999, Consilierea și orientarea în școală, Casa de Editură și Presă „Viața Românească”, București.

<https://edict.ro/rolul-educatiei-in-formarea-personalitatii/>

<https://www.stasalba.ro/orientarea-in-cariera-a-adolescentilor-si-rolul-familiei/>

<http://www.uti.eu.com/posdru-centru-multiregional/consilierea-in-cariera-importanta-formarii-profesionale-si-rolul-acesteia/>